

Warszawa, 25-09-2026 r.

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich
Anna Błaszczak-Banasiak**

IX.517.977.2026.TR/ED

**Pani
Katarzyna Kęcka
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Zdrowia
ePUAP**

Szanowna Pani Minister,

w dniu 10 września 2026 r. Rzecznik Praw Obywatelskich spotkała się gronem przedstawicieli świata nauki, którzy zajmują się zagadnieniami związanymi z funkcjonowaniem Krajowego Ośrodka Zapobiegania Zachowaniom Dysocjalnym (dalej: KOZZD lub Ośrodek). Uczestnikami tego spotkania byli prof. Ewa Łętowska, dr Hanna Machińska, dr Joanna Różyńska, prof. Zbigniew Lasocik, prof. Mirosław Wyrzykowski, a także pracownicy Biura RPO.

Głównymi tematami dyskusji były najważniejsze wyzwania dotyczące ochrony praw osób przebywających w KOZZD, w tym kwestie związane z regulaminami wewnętrznymi Ośrodka. Rozmowa dotyczyła również luk prawnych ustawy z 22 listopada 2013 r. o postępowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi stwarzających zagrożenie życia, zdrowia lub wolności seksualnej innych osób (dalej u.p.o.z.p. albo ustawa z 22 listopada 2013 r.).

Poruszono narastający problem przeludnienia KOZZD i związany z nim kryzys warunków bytowych. Zwrócono też uwagę na coraz większą liczbę osób z zaburzeniami psychicznymi w KOZZD, mimo że art. 1 u.p.o.z.p. nie obejmuje ich zakresem podmiotowym. Na tym tle zasady realizacji terapii w Ośrodku są również przedmiotem szczególnego zainteresowania RPO i uczestników spotkania. Podniesione kwestie są zbieżne ze stanowiskiem Komitetu Bioetyki przy Prezydium PAN nr 1/2026 r. z dnia 2 lipca 2026 r. w sprawie Krajowego Ośrodka Zapobiegania Zachowaniom Dysocjalnym.

W rezultacie przeprowadzonej dyskusji oraz uwzględniając aktualnie diagnozowane przez Rzecznika Praw Obywatelskich problemy dotyczące funkcjonowania Ośrodka, zwracam się z uprzejmą prośbą o przedstawienie informacji oraz podjęcie stosowanych działań w następujących kwestiach.

1. Sposób wykonywania detencji prewencyjnej

Dotychczasowa aktywność Rzecznika wskazuje na potrzebę zmiany sposobu wykonywania detencji prewencyjnej, w szczególności poprzez zwiększenie intensywności terapii oraz oddziaływań aktywizujących i resocjalizacyjnych, a także rozszerzenie oferty warsztatów i zajęć o charakterze kulturalno-oświatowym, z możliwością szerszego udziału osób z zewnątrz. Chodzi bowiem o oddziaływania, które realnie przygotowują pacjentów do życia w społeczeństwie.

Minister Zdrowia jako organ nadzorujący KOZZD jest władny zaproponować zmiany w funkcjonowaniu tej placówki w ramach obecnie obowiązujących regulacji dotyczących oddziaływań terapeutycznych. Pojęcie to należy bowiem rozumieć maksymalnie szeroko. Skoro bowiem prace legislacyjne prowadzone w resorcie sprawiedliwości przy współudziale resortu zdrowia nie doprowadziły dotąd do nowelizacji ustawy z dnia 22 listopada 2013 r., należy podjąć starania wprowadzenia zmian w sposobie funkcjonowania Ośrodka.

2. Rada Społeczna KOZZD

Proszę o przedstawienie aktualnego składu Rady Społecznej Krajowego Ośrodka Zapobiegania Zachowaniom Dysocjalnym i czy jej skład ulegał na przestrzeni lat zmianom.

Jednocześnie uprzejmie proszę o wskazanie, jakie regulaminy, procedury lub inne dokumenty dotyczące funkcjonowania KOZZD Rada Społeczna dotychczas opiniowała. Będę wdzięczna za możliwość zapoznania się z tymi opiniami.

3. Koszt miesięcznego pobytu pacjenta w KOZZD

Proszę o przedstawienie aktualnego miesięcznego kosztu pobytu jednego pacjenta w Ośrodku, ze wskazaniem struktury tych kosztów. W szczególności proszę o informację jaka część środków przeznaczana jest na prowadzenie terapii, udzielanie świadczeń medycznych, a jaka na wynagrodzenia pracowników KOZZD wykonujących zadania inne niż bezpośrednia działalność terapeutyczna, ile wynoszą koszty miesięcznego wyżywienia jednego pacjenta, czy wydatki eksploatacyjne związane z prowadzeniem placówki.

Dla celów porównawczych, proszę również o wskazanie aktualnego miesięcznego kosztu pobytu osoby umieszczonej w zakładzie psychiatrycznym w ramach wykonywania środka zabezpieczającego, z uwzględnieniem poszczególnych poziomów zabezpieczenia.

4. Minister Zdrowia wobec stanowiska Komitetu Bioetyki PAN

Uwzględniając wagę stanowiska Komitetu Bioetyki przy Prezydium PAN w sprawie Krajowego Ośrodka Zapobiegania Zachowaniom Dysocjalnym, uprzejmie proszę o wskazanie, czy resort zdrowia odniósł się do niego. Jeżeli tak, będę wdzięczna za przesłanie Rzecznikowi Praw Obywatelskich udzielonej Komitetowi odpowiedzi.

5. Wyniki kontroli KOZZD przeprowadzonej przez Ministerstwo Zdrowia w 2025 r.

Proszę o przekazanie Rzecznikowi wyników kontroli Ośrodka, przeprowadzonej przez Ministerstwo Zdrowia w 2025 r., w szczególności raportu pokontrolnego i informacji o podjętych działaniach.

6. Przyjmowanie do KOZZD osób chorujących psychicznie oraz przekraczanie limitu miejsc

Chciałabym również zwrócić się z pytaniem, czy Minister Zdrowia podejmował lub zamierza podjąć działania w związku z przyjmowaniem do KOZZD pacjentów ponad limit miejsc określony w rozporządzeniu regulującym funkcjonowanie Ośrodka, tj. ponad wskazaną w nim proporcję 60 miejsc w Gostyninie i 40 miejsc w Czersku. W szczególności zaś, czy rozważano możliwość podjęcia działań zapobiegających umieszczaniu w KOZZD osób z podwójną diagnozą: zaburzeń psychiatrycznych i niepsychiatrycznych.

7. Liczba osób umieszczonych w detencji prewencyjnej po 1 lipca 2015 r.

Proszę o przedstawienie danych dotyczących liczby osób umieszczonych w zakładach psychiatrycznych po odbyciu kary pozbawienia wolności, na podstawie orzeczenia takiej izolacji w wyroku skazującym. Chodzi o osoby skazane za czyn popełniony po 1 lipca 2015 r., wobec których na mocy przepisów prawa wykluczone jest skierowanie do KOZZD (temporalność u.p.o.z.p.), a dopuszczalne jest stosowanie detencji psychiatrycznej po zakończeniu odbywania kary pozbawienia wolności celem ochrony społeczeństwa. Czy resort zdrowia monitoruje tę populację w detencji psychiatrycznej? W szczególności czy Ministerstwo rozważa otwarcie kolejnego oddziału dla sprawców przestępstw seksualnych, wobec przeludnienia dwóch istniejących obecnie pododdziałów w zakładach psychiatrycznych o wzmocnionym

zabezpieczeniu w Choroszczy i Starogardzie Gdańskim, dedykowanych terapii osób z zaburzeniami preferencji seksualnych.

8. Ocena efektywności terapii w zakładach psychiatrycznych.

Proszę o wskazanie, czy w Ministerstwie Zdrowia dokonywano oceny efektywności terapii prowadzonej w zakładach psychiatrycznych w ramach wykonywania środków zabezpieczających. W szczególności proszę o przedstawienie danych dotyczących:

- liczby osób obecnie przebywających w detencji psychiatrycznej, z podziałem na poziomy zabezpieczenia zakładów psychiatrycznych,
- ile osób zostało zwolnionych z zakładów psychiatrycznych w okresie ostatnich pięciu lat i po jakim okresie pobytu w zakładzie psychiatrycznym osoby te były zwalniane,
- w szczególności proszę o przedstawienie takich danych w kontekście osób z zaburzeniami preferencji seksualnych,
- czy Ministerstwo analizowało dalsze losy osób zwolnionych z zakładów psychiatrycznych, w szczególności pod kątem ponownego umieszczenia w zakładzie psychiatrycznym lub zastosowania wobec nich innych form izolacji.

Z poważaniem

Anna Błaszczak-Banasiak

Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

/-wydano i podpisano elektronicznie/